

ČESKÁ REPUBLIKA - OKRESNÍ SOUD PRAHA-VÝCHOD

Na Poříčí 20/1044, 112 97 Praha 1

tel. 221 729 311 (399), fax.: 257 005 060

e-mail: podatelna@osoud.phav.justice.cz, ID datové schránky: zyaabwu

43 Si 54/2021

XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX

R O Z H O D N U T Í

Okresní soud Praha – východ rozhodl ve věci účastníka XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, o žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., takto:

Podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 2 písm. a) a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění (dále jen „zákon č. 106/99 Sb.“) se odmítá žádost účastníka XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, (dále jen žadatel) ze dne 1.3.2021, kterou se domáhal poskytnutí informace - zpřístupnění dědického spisu a úmrtního listu osob: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXX, r. č. XXXXXXXXXX, trvale bytem XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, zemřelá dne XXXXXXXXXX a XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, trvale bytem XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, zemřelý dne XXXXXXXXXX.

Odůvodnění:

1. Dne 1.3.2021 obdržel Okresní soud Praha - východ (dále jen „soud“), shora uvedenou žádost žadatele. Předmětem žádosti je zpřístupnění dědického spisu a úmrtního listu osob: XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXX, trvale bytem XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, zemřelá dne XXXXXXXXXX a XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, trvale bytem XXXXXXXXXX, zemřelý dne XXXXXXXXXX.
2. Zákon č. 106/99 Sb. označuje za povinný subjekt dle § 2 odst. 1, 2 toho, kdo má poskytovat informace vztahující se k jeho působnosti, a to státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. V § 2 odst. 2 citovaného zákona je určeno, že povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon světil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.
3. Podle Čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina), svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
4. Podle Čl. 17 odst. 2 Listiny, každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
5. Podle Čl. 17 odst. 4 Listiny, svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

6. Podle Čl. 17 odst. 5 Listiny, státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.
7. Podle Čl. 10 odst. 3 Listiny, každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.
8. Článek 17 Listiny a zákon č. 106/99 Sb. zaručuje právo na informace. Zákon č. 106/99 Sb. v souladu s Čl. 17 odst. 5 Listiny upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím a právo na některé informace výslovně vylučuje nebo v nutné míře omezuje. Tato ustanovení jsou výjimkami z práva na přístup k informacím, které je založeno ústavně. Listina základních práv a svobod povoluje dle Čl. 17 odst. 4 chránit informace před poskytnutím v případě, jde-li o opatření demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu a veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti a zároveň zakotvuje právo každého na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zveřejňováním údajů o své osobě (Čl. 10 odst. 3 Listiny). Předmětné výjimky (omezení) garantuje zákon tak, že vymezuje kritéria k určení informací, které povinný subjekt nesmí, popř. nemusí poskytnout.
9. Dle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 106/99 Sb. povinný subjekt informaci neposkytne, pokud jde o informaci vzniklou bez použití veřejných prostředků, která byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí.
10. Dle § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb. povinné subjekty dále neposkytnou informace o rozhodovací činnosti soudů s výjimkou rozsudků.
11. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 106/99 Sb. platí, že pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti (dále jen "rozhodnutí o odmítnutí žádosti"), s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.
12. Podle zákona č. 106/99 Sb. a na něj navazujících zákonů a dalších předpisů mají dotčené orgány poskytovat informace, vztahující se k působnosti povinného subjektu, jedná se zejména o informace, vztahující se k činnosti povinného subjektu, vyplývající z jeho působnosti nebo s ní bezprostředně související, o jejich podkladech a výsledcích, záměrech povinného subjektu, přijatých opatřeních, charakteristice povinného subjektu, zejména o jeho postavení, struktuře, kontaktech, organizaci a dělbě práce, úkolech, způsobu jejich plnění a hospodaření. Smyslem tohoto zákona bylo umožnit veřejnou kontrolu státních orgánů, územně samosprávních celků a jejich orgánů a veřejných institucí, jakož i dalších subjektů, které rozhodují o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy. Soudy pak neposkytují informace o své rozhodovací činnosti, vyjma poskytnutí svých anonymizovaných rozhodnutí. Poskytnutá rozhodnutí musí mít v textu znečitelněné příjmení, příp. i jméno, pokud by umožnilo identifikaci osoby (vyjma iniciál), adresu a datum narození fyzických osob atd. Stejně tak nelze poskytnutím rozhodnutí neoprávněně nakládat s osobními údaji účastníků.
13. Z obsahu žádosti je zřejmé, že zájmem žadatele je nahlédnutí do označených spisů vedených v konkrétních pozůstalostních řízeních a poskytnutí úmrtních listů konkrétních osob z důvodu vyřešení údajně opomenutého majetku rodiny XXXXXXXX. Taková žádost tak nejenže neodpovídá smyslu zákona č. 106/99 Sb., tedy zajištění veřejné kontroly nad činností soudů, ale její vyhovění by bylo v rozporu s ustanovením § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb., dle něhož nejsou soudy oprávněny poskytovat informace o své rozhodovací činnosti

s výjimkou rozsudků. Za rozhodovací činnost ve smyslu shora uvedeného ustanovení zákona č. 106/99 Sb. je třeba považovat (viz § 5 odst. 3 Instrukce Ministerstva spravedlnosti, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., č. j. 13/2008-SOSV-SP) nejen postup soudů v řízení a jejich úkony směřující ke zjištění skutkového stavu věci a k jeho právnímu posouzení, ale i úkony účastníků a vlastní rozhodování soudů, resp. rozhodnutí ve věci samé. Rozsudky, součást rozhodovací činnosti soudu, resp. výsledky rozhodovací činnosti soudů, jsou jako výjimky z této činnosti přímo ze zákona vyňaty. Ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb. jednoznačně brání povinným subjektům v poskytování jakýchkoliv informací o rozhodovací činnosti soudů (s výjimkou poskytnutí informací v podobě rozsudků) a zasahuje tak do základního práva jednotlivce na informace, do základní svobody jednotlivce přijímat informace a omezuje je.

14. Nelze rovněž přehlédnout, že pravidelnou součástí spisu jsou též podání účastníků, která vznikla za použití jejich vlastních prostředků, přičemž v předmětné věci povinný subjekt nemá žádnou informaci o souhlasu účastníků řízení s poskytnutím těchto dokumentů. Účastníky pozůstalostních řízení jsou v úvahu přicházející dědicové, kteří nepochybně nejsou povinnými subjekty ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 106/99 Sb. Poskytnutí těchto informací pak brání ustanovení § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 106/99 Sb., dle něhož povinný subjekt neposkytne informaci, pokud jde o informaci vzniklou bez použití veřejných prostředků, která byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí.
15. Pokud jde o poskytnutí úmrtních listů, jedná se o listiny, které jsou součástí soudních spisů, a jsou tak podkladem pro rozhodování ve věci samé, a tudíž se na ně vztahuje zákonné omezení poskytování informací dle § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb., jak je podrobně vysvětleno shora.
16. Povinný subjekt pro úplnost uvádí, že do soudního spisu mohou podle § 44 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) nahlížet účastníci konkrétního řízení a jejich zástupci. Ostatní osoby musí ve smyslu § 44 odst. 2 o. s. ř. podat žádost o nahlížení do spisu předsedovi senátu a osvědčit svůj právní zájem. Toto omezení nahlížení do spisu nelze zcela popřít žádostí podle zákona č. 106/99 Sb., jak ostatně plyne z výše citovaného ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb.
17. Vzhledem k tomu, že zákon omezuje shora uvedené právo žadatele, povinný subjekt dále posuzoval, zda v tomto konkrétním případě není dána naléhavá společenská potřeba na omezení základního práva účastníků řízení na ochranu práv a svobod, a zkoumal splnění podmínky nezbytnosti omezení tohoto základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.
18. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16, konstatoval, že: *„Právo na informace ve veřejném zájmu není absolutní; pokud jeho výkon zasahuje do práva na ochranu soukromého života, chráněného článkem 10 Listiny a článkem 8 Úmluvy, je nutno v každém jednotlivém případě všechna tato práva poměřovat, a zajistit mezi nimi spravedlivou rovnováhu, neboť jde o práva rovnocenná. Takovou povinnost mají i všechny subjekty aplikující relevantní právní úpravu, obsaženou v zákoně o svobodném přístupu k informacím, tj. osoby poskytující informaci, správní orgány a soudy v systému správního soudnictví. Žádným zákonem nelze abstraktně vyloučit ochranu základních práv a svobod, zaručenou ústavním pořádkem. V každém jednotlivém případě střetu ústavně zaručených práv musejí soudy a jiné orgány veřejné moci zvážit význam a intenzitu dotčených práv.“*
19. Při řešení konfliktu mezi základními lidskými právy a svobodami je využíván tzv. test proporcionality, jehož výsledkem je závěr o nutnosti upřednostnit jedno z konkurujících si

subjektivních práv při současném minimálním omezení práva druhého., skládající se ze tří kritérií, která byla definována v nálezů Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02: „První z nich je princip způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku. Dále se pak jedná princip potřeby, dle něhož je povoleno použití pouze nejšetrnějšího – ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám – z více možných prostředků. Třetím principem je princip přiměřenosti (v užším smyslu), dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.“

20. V posuzovaném případě žadatel požadoval úmrtní listy konkrétních osob a zpřístupnění kompletních pozůstalostních spisů v žádosti označených. Požadované informace jsou informacemi, které povinný subjekt neposkytuje podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 106/99 Sb., neboť vznikly bez použití veřejných prostředků a byly předány osobami, jímž zákon povinnost poskytovat tyto informace neukládá, a tyto osoby nesdělily, že s poskytnutím těchto informací souhlasí. Kromě toho se jedná o informace podřazené pod ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb., které brání v poskytování jakýchkoliv informací o rozhodovací činnosti soudů kromě rozsudků.
21. Zásah do práva na informace spočívající v odmítnutí žádosti je plně způsobilý dosáhnout sledovaného cíle, a to neposkytnutí informací, jejichž poskytnutí zákon vylučuje. Princip vhodnosti je tedy naplněn. Vzhledem k charakteru žádosti není možné použít šetrnějšího opatření než odmítnutí žádosti jako celku, neboť se žadatel domáhá zpřístupnění spisů. Princip potřeby je tedy rovněž naplněn. Pokud jde o třetí princip přiměřenosti, povinný subjekt se zabýval hodnocením, zda existuje nějaký veřejný zájem na poskytnutí žádané informace, neboť právo na informace je politickým právem, které slouží k realizaci svobody projevu. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2015, čj. 1 As 229/2014 – 48, konstatoval: „Právo na poskytování informací je odrazem principu veřejné kontroly fungování státu. (...) Je vždy nutné zkoumat, zda existuje legitimní zájem na tom, aby se postup vůči konkrétní osobě stal součástí veřejné diskuse. Tento legitimní zájem je zpravidla dán, týká-li se činnost státních orgánů osob veřejně činných, a to z důvodu právě jejich veřejné činnosti. Ústavní soud ve svém nálezů ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02, k povaze práva na informace uvedl, že jej „nelze chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení osobní zvědavosti či zvědavosti. Je to právo na informaci v politickém slova smyslu, chápanou velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti v jeho okolí.“ V daném případě žadatel uvedl, že žádá o zpřístupnění spisů, aby získal podklady pro prodělení majetku XXXXXXXXX, který byl v řízení opomenut. Je tedy zřejmé, že se jedná o individuální zájem na vyřešení konkrétní situace jedince, jehož cílem není, aby se otázka stala předmětem veřejné diskuse. Za situace, kdy ochrany práv účastníků řízení před zveřejněním jejich písemných procesních úkonů není možné dosáhnout žádným jiným způsobem, a nebyly tvrzeny, tím méně prokázány žádné skutečnosti, které by svědčily o existenci veřejného zájmu na získání informace, je naplněn i princip potřeby.
22. S ohledem na uvedené povinný subjekt dospěl k závěru, že dle jemu dostupných informací převažuje veřejný zájem na neposkytnutí žadatelem požadovaných informací (zpřístupnění dědických spisů a úmrtních listů) a zachování omezení plynoucích z ustanovení § 11 odst. 2 písm. a) a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb. nad obecným právem žadatele na informace.

- 23. Na základě shora uvedených skutečností povinný subjekt žadatelovu žádost odmítl podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 2 písm. a) a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/99 Sb. v plném rozsahu.
- 24. Nad rámec soud podotýká, že tímto rozhodnutím není dotčeno právo žadatele požádat o nahlédnutí do předmětných pozůstalostních spisů za podmínek stanovených v § 44 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.

Poučení:

Protí tomuto rozhodnutí se lze podat odvolání ve lhůtě 15ti dnů ode dne doručení rozhodnutí, a to k Ministerstvu spravedlnosti České republiky prostřednictvím Okresního soudu Praha - východ.

Praha 16. března 2021

Mgr. Jana Stejskalová v. r.
předsedkyně
Okresního soudu Praha-východ